

Ticarileşme İzleme Süreci Sonuçlarının Değerlendirilmesine İlişkin Yöntem

1501-TÜBİTAK Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı, 1505-Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı, 1507-TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı, 1509-TÜBİTAK Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı, 1511-TÜBİTAK Öncelikli Alanlar Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik P. D. P.(Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı), 1512-Girişimcilik Destek Programı (BiGG) ve Yenilik Destek Programı Uygulama Esasları Yönergesi kapsamında çıkarılan çağrılara ait projeler için Ticarileşme İzleme Sürecine ait nitel ve/veya nicel sonuçların puanlanmasında aşağıdaki hususlar uygulanacaktır.

Ticarileşme izlemesine konu olan projeye ilişkin Ticarileşme Başarı Puanı (TBP) hesaplanacaktır. Firmanın projelerinden aldığı son 5 yıldaki TBP'lerin ortalaması Firmanın Ticarileşme Başarı Puanı (FTBP) olacaktır. Firmanın projesinin ticarileşme izlemesine başlanabilmesi için projenin başarılı olarak tamamlanmış olması ve ticarileşme izleyicisinin Ticarileşme Raporu alınmasını uygun bulması gerekir. Aksi durumda "TİCARİLEŞME İZLENMİYOR" kararı alınır ve projelere ilişkin Ticarileşme Başarı Puanı (TBP) hesaplanmaz. Dolayısıyla Firmanın Ticarileşme Başarı Puanına (FTBP) ilişkin hesaplamalara bu projeler dahil edilmez.

Firmanın Ticarileşme İzlemesine konu olan projesinde süreç aşağıdaki şekilde yürütülecektir;

- 1- Ticarileşme İzleyicisi ilgili teknoloji gruplarınca belirlenir;

Projenin Ticarileşme izleyicisi projenin destek sürecinde görev alan teknik izleyicilerden olabileceği gibi, yeni bir ticarileşme izleyicisi de olabilir. İstendiğinde birden fazla Ticarileşme İzleyicisi görevlendirilebilir. Birden fazla Ticarileşme izleyicisinin olduğu projelerde, izleyicilerin kararları birbirinden farklı ise son kararı GYK verir. Gerektiğinde GYK ticarileşme izleyicisini değiştirebilir.

- 2- Projenin destek süresinin son döneminde firma tarafından proje sonuç raporuyla birlikte Ticarileşme Planı (TP) sunulur, değerlendirme aşağıdaki tabloya göre yapılır;

Ticarileşme Planının (TP) Değerlendirilmesi	
Projenin Son Döneminde Firma tarafından;	Ticarileşme İzleyicisi görevlendirilir ve Ticarileşme İzleyici Raporu (TIR) alınır. Ticarileşme izleyicisi raporunda;
Projenin destek süresinde ticarileşme gerçekleşmemiş ise Sadece Ticarileşme Planı (TP) sunulur	Ticarileşme Raporu (TR) alınması uygun bulunur ise; Projede "TİCARİLEŞME İZLEMESİ SÜRÜYOR" kararı alınır firmanın aksi bir talebi olmadığı sürece firmadan birinci yılın sonunda (TR1), üçüncü yılın sonunda (TR2) ve beşinci yılın sonunda (TR3) Ticarileşme Raporu alınır.
Projenin destek süresinde ticarileşme gerçekleşmiş ise Ticarileşme Planı (TP) ve ekinde destek süresinde yapılan ticarileşme çalışmalarını, kazanımlarını içeren Ticarileşme Raporu (TR) sunulur	
Ticarileşme Planı sunulmaz ise; son döneme ilişkin ön değerlendirme TAMAMLANMAZ Firmadan yazı ile Ticarileşme Planını göndermesi istenir.	
	Ticarileşme Planı (TP) yeterli bulunmaz ise; ilgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunda (GYK); TP ve ekleri ile TIR değerlendirilir ve aşağıdaki kararlardan biri alınır; a) İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulu TP'yi yeterli bulmaz ise Projede "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARISIZ" kararı alınır TR istenmez ve izleme süreci sonlandırılır, Ticarileşme Başarı Puanı sıfırdır. b) Tek seferlik satış gerçekleşmiş olan projeler için TP ekinde TR'de sunulması beklenmektedir. İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulu TP'yi yeterli bulur ise Projede "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARILI" kararı alınabilir, bu durumda 1. Yıl, 3. Yıl ve 5. Yıl TR'leri istenmez ve izleme süreci sonlandırılır, projeye ilişkin Ticarileşme Başarı Puanı verilir. Ayrıca TP'de veya TIR'da projedeki Ar-Ge yoğun faaliyetler ve getirilen yenilikler nedeniyle ticarileşmenin sağlanmadığı belirtilmiş ise GYK tarafından "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARILI" olarak süreç sonlandırılarak ticarileşme başarı puanı verilebilir. (İSTİSNAİ DURUM) c) İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulu TP'yi yeterli bulur ise "TİCARİLEŞME İZLEMESİ SÜRÜYOR" kararı alınır ve TR'ları alınmaya devam edilir. d) İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulu firmadan İLAVE BİLGİ talep edebilir, alınan ek bilgi gerektiğinde Ticarileşme

	<p>İzleyicisi görüşü alınarak tekrar görüşülür (a) veya (b) veya (c) ye karar verilir.</p> <p>e) İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulu firmadan TP'de REVİZYON talep edebilir, revizyon sonrası TP için gerektiğinde Ticarileşme İzleyicisi görüşü alınarak tekrar görüşülür (a) veya (b) veya (c) ye karar verilir.</p>
--	---

- 3- Projenin Ticarileşme İzleme Süresince firma tarafından Ticarileşme Raporları (TR) sunulur, değerlendirme aşağıdaki tabloya göre yapılır;

Ticarileşme Raporlarının (TR) Değerlendirilmesi	
TR'nin gönderilmesi halinde; Ticarileşme İzleyicisi görevlendirilir ve Ticarileşme İzleyici Raporu (TIR) alınır. Ticarileşme izleyicisi raporunda;	
<p>TR alınmasının devamı uygun bulunur ise ve firmanın aksi bir talebi olmadığı sürece firmadan Ticarileşme Raporu alınır, ilgili Ticarileşme Dönemi için "TİCARİLEŞME İZLEMESİ SÜRÜYOR" kararı alınır, Ticarileşme Başarı Puanı verilir, izleme süreci devam eder. Projenin son ticarileşme döneminde ise "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARILI" kararı alınır, Ticarileşme Başarı Puanı verilir, başka TR istenmez ve izleme süreci sonlandırılır.</p>	
<p>TİCARİLEŞME İZLEMESİNE DEVAM EDİLMESİNİ uygun bulmaz ise ilgili alan Grup Yürütme Kurulunca TR ve TIR değerlendirilir ve aşağıdaki kararlardan biri alınır;</p> <p>a) İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulu, TR'yi yeterli bulmaz ise Projede "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARISIZ" kararı alınır, başka TR istenmez ve izleme süreci sonlandırılır, Ticarileşme Başarı Puanı sıfırdır.</p> <p>b) İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulu TR'yi yeterli bulur ise projede "TİCARİLEŞME İZLEMESİ SÜRÜYOR" kararı alınır ve TR'ler alınmaya devam edilir. Ticarileşme Başarı Puanı verilir.</p> <p>c) İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulu TR'yi yeterli bulur ise Projede "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARILI" kararı alınır, başka TR istenmez ve izleme süreci sonlandırılır, Ticarileşme Başarı Puanı verilir. Ayrıca TR'de veya TIR'da projedeki Ar-Ge yoğun faaliyetler ve getirilen yenilikler nedeniyle ticarileşmenin sağlanmadığı belirtilmiş ise GYK tarafından "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARILI" olarak süreç sonlandırılarak ticarileşme başarı puanı verilebilir. (İSTİSNAİ DURUM)</p> <p>d) İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulu firmadan İLAVE BİLGİ talep edebilir, alınan ek bilgi gerektiğinde Ticarileşme İzleyicisi görüşü alınarak tekrar görüşülür (a) veya (b) veya (c) ye karar verilir.</p> <p>e) İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulu firmadan TR'de REVİZYON talep edebilir, revizyon sonrası TR için gerektiğinde Ticarileşme İzleyicisi görüşü alınarak tekrar görüşülür (a) veya (b) veya (c) ye karar verilir.</p>	
TR'nin gönderilmemesi halinde; Firmadan Ticarileşme Raporunu göndermesi ve/veya göndermeme gerekçesini içeren bilgi yazısı istenir;	
<p>TR ya da Bilgi yazısı alınamaması halinde; ilgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunca "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARISIZ" kararı alınır, başka TR istenmez ve izleme süreci sonlandırılır. Bu durumda ilgili proje için TBP -12,5 olur.</p> <p>TR yerine sadece Bilgi yazısı alınması halinde; Ticarileşme izleyicisinin görüşü alınarak ilgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunca (a) veya (b) veya (c) ye karar verilir.</p>	

- 4- Firma Taleplerinin ve İtirazlarının değerlendirmesi aşağıdaki tabloya göre yapılır;

Firma Taleplerinin ve İtirazlarının değerlendirilmesi	
Talep ve İtiraz	Değerlendirme Yöntemi
<p>Firmanın Ticarileşme Planında (TP) Ticarileşme İzleme Sürecinin Başlatılmamasını ve 1., 3. ve 5. Yıl Ticarileşme Raporlarını sunmamayı talep etmesi halinde</p>	<p>İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunca;</p> <p>a) TALEP UYGUN BULUNUR; "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARILI" kararı alınır TR istenmez ve izleme süreci sonlandırılır, Ticarileşme Başarı Puanı verilir.</p> <p>b) TALEP UYGUN BULUNMAZ; Projede "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARISIZ" kararı alınır TR istenmez ve izleme süreci sonlandırılır, Ticarileşme Başarı Puanı sıfırdır.</p>

Firmanın Ticarileşme Raporunda (TR) Ticarileşme İzleme Sürecinin Erken Sonlandırılmasını ve Ticarileşme Raporlarını sunmamayı talep etmesi halinde	İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunca; a) TALEP UYGUN BULUNUR; Projede "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARILI" kararı alınır, başka TR istenmez ve izleme süreci sonlandırılır, Ticarileşme Başarı Puanı verilir. b) TALEP UYGUN BULUNMAZ Projede "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARISIZ" kararı alınır, başka TR istenmez ve izleme süreci sonlandırılır, Ticarileşme Başarı Puanı sıfırdır.
Firmanın Ticarileşme Planını/Raporunu Revize etmeyi talep etmesi halinde	İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunca; a) TALEP UYGUN BULUNUR; Ticarileşme Planı/Raporu Revizyona açılır. Revizyon GYK tarafından gerektiğinde ticarileşme izleyicinin görüşü alınarak değerlendirilir. 1. Revizyon onaylanır. 2. Revizyon onaylanmaz. b) TALEP UYGUN BULUNMAZ; Ticarileşme Planı/Raporu Revizyona açılmaz.
Firmanın Ticarileşme İzleyicisine itiraz etmesi halinde	Projenin destek sürecinde görev yapan izleyici için uygulanan usul ve yöntemler kullanılacaktır. Yeni Ticarileşme izleyicisinin belirlenmesi gerekmesi halinde ilgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunca belirlenir.
Firmanın Ticarileşme İzleme Süresinde alınan kararlara ilişkin herhangi bir itirazının olması halinde	İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunca itiraz değerlendirilir.
NOT: İlgili Teknoloji Grup Yürütme Kurulunca; gerekli görülmesi halinde firmadan ve ticarileşme izleyicisinden ilave bilgi, ek görüş ve raporlarında revizyon istenebilir.	

5- Projenin Ticarileşme Başarı Puanının hesaplanmasında aşağıdaki tablolar kullanılacaktır;

Projeye İlişkin Ticarileşme Başarı Puanı Hesap Tablosu ÜRÜN+SÜREÇ PROJELERİ						
TİCARİLEŞME İZLEMESİ SÜRÜYOR ve TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARILI	KRİTERLER	Yo	Var	Alt Kriterler		
	YURT İÇİ SATIŞ	0	12,5...25	1< Yurt İçi Satış Performansı ≤3	3< Yurt İçi Satış Performansı ≤5	5< Yurt İçi Satış Performansı
12,5				18,75	25	
YURT DIŞI SATIŞ	0	25...50	1< Yurt Dışı Satış Performansı ≤3	3< Yurt Dışı Satış Performansı ≤5	5< Yurt Dışı Satış Performansı	
			25	37,5	50	
Yurt İçi Satış Performansı: Toplam yurt içi satış tutarının toplam destek tutarına oranını belirtir. Yurt Dışı Satış Performansı: Toplam yurt dışı satış tutarının toplam destek tutarına oranını belirtir.						
MALİYET DEĞİŞİMİ	0	10	-	-	-	
FİRMA KAYNAKLARINDA Kİ DEĞİŞİM	0	5	-	-	-	
DİĞER ÇIKTILAR VE KAZANIMLAR	0	10	-	-	-	
TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARISIZ	0					

Projeye İlişkin Ticarileşme Başarı Puanı Hesap Tablosu ÜRÜN PROJELERİ						
TİCARİLEŞME İZLEMESİ	KRİTERLER	Yo	Var	Alt Kriterler		

SÜRÜYOR ve TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARILI	YURT İÇİ SATIŞ	0	0...30	1< Yurt İçi Satış Performansı ≤3	3< Yurt İçi Satış Performansı ≤5	5< Yurt İçi Satış Performansı
				15	22,5	30
	YURT DIŞI SATIŞ	0	0...55	1< Yurt Dışı Satış Performansı ≤3	3< Yurt Dışı Satış Performansı ≤5	5< Yurt Dışı Satış Performansı
				27,5	41,25	55
	<i>Yurt İçi Satış Performansı: Toplam yurt içi satış tutarının toplam destek tutarına oranını belirtir. Yurt Dışı Satış Performansı: Toplam yurt dışı satış tutarının toplam destek tutarına oranını belirtir.</i>					
FİRMA KAYNAKLARINDA Kİ DEĞİŞİM	0	5	-	-	-	-
DİĞER ÇIKTILAR VE KAZANIMLAR	0	10	-	-	-	-
TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARISIZ	0					

Projeyle İlişkin Ticarileşme Başarı Puanı Hesap Tablosu SÜREÇ PROJELERİ						
TİCARİLEŞME İZLEMESİ SÜRÜYOR ve TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARILI	KRİTERLER	Yo	Var	Alt Kriterler		
		MALİYET DEĞİŞİMİ	0	0...50	1< Maliyet Değişimi Perofrmansı ≤3	3< Maliyet Değişimi Perofrmansı ≤5
				25	37,5	50
<i>Maliyet Değişimi Performansı: Toplam maliyet değişim tutarının toplam destek tutarına oranını belirtir.</i>						
	FİRMA KAYNAKLARINDA Kİ DEĞİŞİM	0	20	-	-	-
	DİĞER ÇIKTILAR VE KAZANIMLAR	0	30	-	-	-
TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARISIZ	0					

İSTİSNA DURUMLAR	
1	Projede yurt içi satış veya yurt dışı satış olmaması durumunda; projedeki Ar-Ge yoğun faaliyetler ve getirilen yenilikler nedeniyle ticarileşmenin sağlanamadığına GYK tarafından karar verilir, olumlu olanlara 12,5 puan verilir.
2	"Ticarileşme İzlemesi Sürüyor" kararında olan projelerde henüz hiç TR alınmamışsa o proje FTBP'ye dahil edilmez.
3	Firmaya herhangi bir kaynaktan (yerli/yabancı yatırımcı, melek yatırımcı, girişim sermayesi fonu vb.) yatırım yapıldı ise projenin ilgili Ticarileşme dönemine ilişkin TBP'nı 100 Puan olur.
4	Firmanın Ticarileşme İzlemesine konu olan son üç projesi üst üste "TİCARİLEŞME İZLEMESİ BAŞARISIZ" olarak sonuçlanırsa, başarısız olarak sonuçlanan üçüncü projesinin Ticarileşme Başarı Puanı (-12,5) puan olacaktır.
5	Yurt içi ve Yurt dışı satışın destek tutarına oranları her biri ayrı ayrı 1'den küçük olup toplamda ise 1'den büyük olan projelerde satış puanı olarak tek bir puan verilir (12,5 puan)

KRİTER DETAYI TABLOSU	
YURT İÇİ SATIŞ	Geliştirilmiş ürünün yurt içi satışı var ise
YURT DIŞI SATIŞ	Geliştirilmiş ürünün yurt dışı satışı var ise
MALİYET DEĞİŞİMİ	Geliştirilmiş üründen kaynaklı firmanın toplam maliyet yapısında (sabit maliyet, değişken maliyet) değişim var ise
FİRMA KAYNAKLARINDAKİ DEĞİŞİM	Toplam personel sayısında, Ar-Ge personeli sayısında ve Ar-Ge harcamalarının yurtiçi ve yurtdışı satışlarının toplamına oranında artış var ise
DİĞER ÇIKTILAR VE KAZANIMLAR	Ürüne/sürece ait firmanın varsa fikri haklarla ilgili yapmış olduğu başvuru/tescil ve/veya lisans gelirleri var ise

	Firmada kapasite artışı (örneğin; yeni hat kurulumu, tezgah alımı, tesis&altyapı kurulumu vb.) var ise ya da projeden kaynaklı ilave yeni ürün/hizmet /süreç geliştirildi ise, yeni projeler başlatıldı ise
--	---